

Kendelse

af

15. november 2018

i faglig voldgiftssag

FV 2017.0144:

Fagligt Fælles Forbund

og

Serviceforbundet

for

A

(advokat Nicolai Westergaard)

mod

DI Overenskomst II

for

Recover Nordic ApS

(advokat Nina Lykke Kjeldsen)

Uoverensstemmelsen

Sagen angår, hvordan en skades servicemedarbejder skal aflønnes efter Serviceoverenskomsten, når medarbejderen tillige udfører asbestarbejde.

Påstande

Klager, Fagligt Fælles Forbund og Serviceforbundet for A, har nedlagt følgende påstande:

1.

Principalt:

De indklagede tilpligtes at anerkende, at A, når han for den indklagede virksomhed udfører arbejde, der er omfattet af Særbestemmelser om skadeservice m.v. i Serviceoverenskomsten, men som tillige er asbestarbejde, jf. Serviceoverenskomstens § 8, har krav på aflønning efter pkt. a og b i Særbestemmelser om skadeservice m.v. samt det i § 8, stk. 1, nævnte tillæg.

Subsidiært:

De indklagede tilpligtes at anerkende, at A, når han for den indklagede virksomhed udfører arbejde, der er omfattet af Særbestemmelser om skadeservice m.v. i Serviceoverenskomsten, men som tillige er asbestarbejde, jf. Serviceoverenskomstens § 8, har krav på aflønning efter § 8, stk. 1 (den normale timeløn samt akkordafsnstillæg) samt det i pkt. b i Særbestemmelser om skadeservice m.v. nævnte skadeservicetillæg.

2.

Den indklagede virksomhed tilpligtes at foretage efterbetaling til A i overensstemmelse hermed.

Indklagede, DI Overenskomst II for Recover Nordic ApS, har nedlagt påstand om frifindelse.

Endvidere har indklagede nedlagt følgende selvstændige påstand:

Forbundene tilpligtes at anerkende, at en medarbejder, der udfører arbejde omfattet af de særlige sikkerhedsregler i Arbejdstilsynets bekendtgørelse om asbest, skal aflønnes med normaltimeløn og akkordafsnstillæg i henhold til Serviceoverenskomstens § 8, uanset om medarbejderen tillige udfører arbejde omfattet af overenskomstens Særbestemmelser om skadeservice m.v.

Over for indklagedes selvstændige påstand har klager påstået frifindelse.

Sagens behandling ved faglig voldgift

Sagen blev mundtligt forhandlet den 10. oktober 2018 ved en faglig voldgift med følgende partsudpegede medlemmer:

Udpeget af klagerne: forhandlingssekretær Mette Madsen, 3F, og konsulent Rasmus Kruse, 3F.

Udpeget af indklagede: underdirektør Niels Grøn Seirup, DI, og seniorchefkonsulent, advokat Lars Bruhn, DI.

Som opmand deltog højesteretsdommer Poul Dahl Jensen.

Der blev under den mundtlige forhandling afgivet forklaring af A, arbejdsstudietekniker B fra DI og arbejdstidskonsulent C fra 3F.

Da der efter forhandling og votering ikke kunne opnås enighed eller flertal for en afgørelse blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten, skal afgørelsen træffes af opmanden. Afgørelsen udformes som en kendelse med fuld begrundelse, men uden en fuldstændig sagsfremstilling og fuld gengivelse af forklaringerne.

Overenskomstgrundlag mv.

Frem til 1991 indeholdt Serviceoverenskomsten (dengang benævnt Fællesoverenskomsten) ikke bestemmelser om akkordafsavnstillæg ved asbestarbejde (også benævnt asbestillæg) og om skadeservicetillæg. Fællesoverenskomsten fra 1985 indgået mellem på den ene side Rengørings- og Vagtselskabernes Arbejdsgiverforening og på den anden side Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark og Fagforeningen for Sanitører og Servicefunktionærer under Dansk Funktionærforbund indeholdt således ikke bestemmelser om asbestillæg og skadeservicetillæg, mens den havde bestemmelser om en række andre tillæg. Overenskomsten indeholdt bl.a. følgende bestemmelser i § 7 og § 10:

”§ 7. Særlige tillæg

Stk. 1. ...

Stk. 2. I øvrigt betales der til samtlige arbejdstimer inden for de nedenfor nævnte tider følgende tillæg:

Nattillæg:

Kl. 18.00-19.00	kr. 5,00
Kl. 19.00-22.00	kr. 5,75
Kl. 22.00-05.15	kr. 8,00

Søn- og helligdage samt

1. maj kl. 12.00-24.00	kr. 10,45
------------------------	-----------

Stk. 3. Herudover betales der for arbejde i patruljetjeneste til samtlige normaltimer kr. 2,15 pr. time.

Stk. 4. Der ydes genetillæg på kr. 2,90 pr. time, når arbejdet er præget af en eller flere af de nedenfor opregnede særlig omstændigheder.

- a) Rengøring af særlig smudsig karakter (f.eks. rengøring i industrilokaler med støvede og særligt besmudsende produktion samt toiletter, baderum, omklædningsrum og trapper i forbindelse med disse lokaler - rengøring efter håndværkere - rengøring af centralfyr).
- b) Rengøring med særligt vanskelige pladsforhold (f.eks. rengøring af skolegårdstoiletter og biografer).
- c) Rengøring af særlig ubehagelig karakter (f.eks. rengøring af celler og toiletter i detentioner, rengøring på statshospitaler og institutioner under åndssvageforsorgen, hvor forureningen forårsaget af patienterne er af særlig grov karakter, samt på lukkede afdelinger med oppegående patienter, samt rengøring på patologiske afdelinger og morsstuer. Endvidere offentlige toiletter, toiletter på værtshuse, bodegaer, diskoteker med særlig grov besmudsning - samt lokaler efter store festarrangementer, herunder toiletterne. Rengøring af trapper i beboelsesejendomme. I ekstraordinære tilfælde under ovennævnte punkter træffes særtaftale, jfr. § 33, f.eks. opkast, uhumskheder på restaurationsstoiletter med særlig grov besmudsning).
- d) B-assistentarbejde (KEB) eller tilsvarende.

Stk. 5. For hovedrengøringsarbejde betales et tillæg på kr. 5,05 pr. time.

Stk. 6. For manglende spisested ydes skurtillæg på kr. 2,30 pr. time, forudsat at den normerede daglige arbejdstid overstiger 4 timer ...

Stk. 7. Hvor virksomheden kræver den daglige arbejdstid delt i to perioder, ydes et tillæg svarende til en grundtimeløn (jfr. § 3, stk. 1) pr. dag, medmindre det dokumenteres, at opdelingen er sket efter medarbejderens ønske.

Stk. 8. Når virksomheden kræver transport mellem flere arbejdspladser, ydes godtgørelse for transporttid og transportudgifter.

...

Stk. 9. Såfremt arbejdstiden – uden at det er varslet dagen før – forlænges med mere end 1 time, ydes der et varskotillæg på kr. 25,00.”

”§ 10. Anciennitetstillæg

Stk. 1. Til medarbejdere, der har været beskæftiget i virksomheden i 10 år og derover, ydes et anciennitetstillæg på kr. 30 pr. måned, der samlet udbetales hvert år i november måned. ...”

Fællesoverenskomsten fra 1985 indeholdt endvidere følgende bestemmelse i § 33 om særaftaler:

”*Stk. 1.* I virksomheder med specielle arbejdsområder kan der inden for hovedoverenskomstens rammer mellem medarbejder og arbejdsgiver etableres særaftaler.

Stk. 2. Disse skal i hvert enkelt tilfælde endelig godkendes af de af virksomheden og den faglige organisation udpegede kompetente repræsentanter.”

Den 7. november 1986 indgik Rengørings- og Vagtselskabernes Arbejdsgiverforening (RENVÅ) med Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark og Fagforeningen for Sanitører og Servicefunktionærer under Dansk Funktionærforbund en Aftale om ”asbestarbejde”. I aftalen var anført bl.a.:

”Arbejde, der er omfattet af kapitel ... i Arbejdsministeriets bekendtgørelse om asbest, honoreres med virkning fra den 15. november 1986, som følger:

Der betales assistent-/sanitørløn	kr. 53,03
samt et akkordafsnstillæg	kr. 29,97
<hr/>	
Tilsammen kr.	kr. 83,00

Det nævnte akkordafsnstillæg inkluderer ethvert i fællesoverenskomsten nævnt løntillæg.

Som led i overenskomstforhandlingerne 1986-87 aftaltes det, at foranstående akkordafsnstillæg er gældende for den kommende overenskomstperiode.

Bedre bestående ordninger omfattes ikke af nærværende aftale, så længe de er gældende.”

Den 13. november 1986 udfærdigede parterne i ”asbestaftalen” et forhandlingsprotokollat, hvori det hed:

”Der blev d.d. afholdt møde mellem parterne vedrørende ”asbestaftalen” af 7. november 1986, og parterne er enige om, at bestemmelsen om, at kr. 83,00 udelukker alle løntillæg, skal forstås således, at de tillæg der udelukkes er tillæg i henhold til Renva-overenskomstens §§ 7,3, 7,4, 7,5, 7,6, 7,7 og 7,9. Alle andre tillæg betales i overensstemmelse med Renva-overenskomsten.”

I henhold til den foran citerede bestemmelse i § 33 i Fællesoverenskomsten blev der på en række virksomheder indgået lokalaftaler om industri- og skadeservicearbejde, hvorefter der under hensyn til arbejdets særlige karakter blev udbetalt et industri- og skadeservicetillæg pr. præstationstime. Der er under sagen fremlagt lokalaftaler for virksomhederne Det Danske Rengøringselskab a.s. og A/S Polygon, og det fremgår heraf, at tillægget i disse virksomheder pr. 1. marts 1987 var på 10,00 kr. pr. time, og at tillægget pr. 1. marts 1988 blev forhøjet til 11,00 kr. pr. time. Det var i lokalaftalerne anført, at

”Tillægget udelukker og erstatter ethvert yderligere tillæg i henhold til 1985-RENVA-overenskomstens paragraf 7,3, 7,4, 7,5, 7,6, 7,7 og 7,9.”

Ved brev af 29. november 1990 opsagde Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark ”asbestaftalen” og det tilknyttede forhandlingsprotokollat. I brevet til Servicebranchens Arbejdsgiverforening hedder det bl.a.:

”På vegne af Dansk Funktionærforbund og Kvindeligt Arbejderforbund opsiges herved den mellem RENVA og Dansk Funktionærforbund og Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark bestående aftale om ”asbestarbejde” af 7. november 1986 samt forhandlingsprotokollatet af 13. november 1986, til den 1. marts 1991.

Forbundene fremsender senere krav om, at aftalen indgår i overenskomsten, som et § 7 tillæg.”

Ved overenskomstfornyelsen i 1991 blev der herefter indsat en særlig bestemmelse om aflønning for asbestarbejde. Bestemmelsen blev indsat i overenskomstens § 8 og fik følgende ordlyd:

”§ 8. Asbestarbejde

Stk. 1. Arbejde, der omfattes af de særlige sikkerhedsregler i Arbejdsministeriets bekendtgørelse om asbest, aflønnes med den normale timeløn (jfr. § 5), hvortil der ydes et akkordafsnstillæg på kr. 31,00 pr. time.

Stk. 2. Det nævnte akkordafsnstillæg inkluderer ethvert i fællesoverenskomsten nævnt løntillæg.”

I oversigten over Løn- og tillægssatser i indledningen af overenskomsten er tillægget på de 31 kr. betegnet som ”asbesttillæg”.

Samtidig hermed blev der ved overenskomstfornyelsen i 1991 indsat ”Særbestemmelser om skadeservice m.v.”. Det hedder i særbestemmelserne bl.a.:

”Gyldighedsområde:

Bestemmelserne er gældende for arbejdsopgaver med skadeservice og dermed beslægtede renoveringsopgaver, der stiller særlige krav om faglige færdigheder, herunder om anvendelsen af tekniske hjælpemidler, der betjeningsmæssigt stiller større krav end sædvanligt.

Det er endvidere en forudsætning for bestemmelsernes anvendelse, at arbejdet kan være af særlig smudsig eller ubehagelig karakter, og at det må udføres under omstændigheder, præget af dårlige pladsforhold, manglende beskyttelse mod vejrliget og på skiftende arbejdssteder.

Det understreges, at det omhandlede arbejdsområde stiller særlige krav til personlig hygiejne og vandel, ligesom der fordres en personlig optræden, afpasset efter arbejdets særlige karakter, og påpasselighed og diskretion under arbejdets udførelse.

Regelsuspension:

Bestemmelserne suspenderer følgende regler i fællesoverenskomsten - 1991: § 7, stk. 3, 4, 5, 6, 7 og 9 for så vidt angår medarbejdere, der oppebærer det nedenfor angivne Løntillæg (b).

I forbindelse med den nedenfor beskrevne beredskabsvagsordning suspenderes følgende regler i fællesoverenskomst – 1991: § 7, stk. 2 - § 9 - § 20.

Indhold:

a. Løn: Timelønnen fastsættes efter Fællesoverenskomstens regler om præstationsløn.

b. Løntillæg: Efter 3 måneders ansættelse betales der et løntillæg på kr. 13,20.

c. Akkord: Træffes der aftale om akkord for en arbejdsopgave, skal akkordbetalingen inkludere løn og alle overenskomstmæssige tillæg.

d. Rejsegodtgørelse: Der ydes skattefri rejsegodtgørelse efter Statsskattedirektoratets regler. Godtgørelsen udgør kr. 8,75 pr. time.

...”

Fællesoverenskomsten fra 1991 indeholdt bl.a. følgende almindelige bestemmelser om løn:

”§ 4. Grundtimeløn

Stk. 1. Grundtimelønnen udgør pr. 1. marts 1991 kr. 59,23. Den forhøjes den 1. marts 1992 med kr. 2,00.

Stk. 2. Grundtimelønnen er aflønningssats for medarbejdere under 18 år, der ikke er beskæftiget med præstationslønopgaver.

Grundtimelønnen er aflønningssats for ikke produktive timer som transporttid, jfr. § 7, stk. 8.

Stk. 3. Grundtimelønnen er det beregningsmæssige grundlag for præstations- og akkordløn.

§ 5. Den normale timeløn

Stk. 1. Den normale timeløn udgør pr. 1. marts 1991 kr. 65,73. Den forhøjes den 1. marts 1992 med kr. 2,60.

Stk. 2. Den normale timeløn er alene aflønningssats for medarbejdere over 18 år, der

- enten er beskæftiget med serviceopgaver, som efter forholdets natur ikke egner sig for opmåling efter reglerne om præstationsløn
- eller savner praktisk eller teoretisk erfaring inden for rengøringsbranchen, men som beskæftiges med opgaver, der egner sig for opmåling efter reglerne om præstationsløn. Disse skal i så fald senest 3 måneder efter ansættelsen overgå til præstationsløn.

§ 6. Præstationsløn

Stk. 1. Præstationsløn er gældende, hvor arbejdet er opmålt og effektiviteten fastsat efter de anerkendte principper for arbejds- og tidsstudier.

Arbejdsgiverens fastsættelse af arbejdsmængden inden for den normerede arbejdstid kan gøres til genstand for fagretlig behandling og herunder for kontrolstudier, foretaget af organisationernes konsulenter. ...

Stk. 2. Præstationsløn – ydes for det normerede timetal, når effektiviteten er fastlagt inden for et maksimum på 130 points.

Præstationsløn beregnes som grundtimelønsatsen forhøjet med 30% og udgør pr. marts 1991 kr. 77,00 og pr. marts 1992 kr. 79,60.

Stk. 3. ...”

Bestemmelserne om særlige tillæg og anciennitetstillæg i Fællesoverenskomsten fra 1991 svarede i det væsentlige til de ovenfor citerede bestemmelser i § 7 og § 10 i Fællesoverenskomsten fra 1985. Bestemmelserne var i 1991-overenskomsten sålydende:

”§ 7. Særlige tillæg

Stk. 1. ...

Stk. 2. I øvrigt betales der til samtlige arbejdstimer inden for de nedenfor nævnte tider følgende tillæg:

Nattillæg:

Kl. 18.00-22.00	kr. 8,00
Kl. 22.00-05.15	kr. 10,00

Søn- og helligdage samt

1. maj kl. 12.00-24.00	kr. 14,00
------------------------	-----------

Stk. 3. Herudover betales der for arbejde i patruljetjeneste til samtlige normaltimer kr. 2,15 pr. time.

Stk. 4. Der ydes genetillæg på kr. 3,20 pr. time, når arbejdet er præget af en eller flere af de nedenfor opregnede særlig omstændigheder:

- a) Rengøring af særlig smudsig karakter (f.eks. rengøring i industrilokaler med støvede og særligt besmudsede produktion samt toiletter, baderum, omklæd-

- ningsrum og trapper i forbindelse med disse lokaler - rengøring efter håndværkere - rengøring af centralfyre).
- b) Rengøring med særligt vanskelige pladsforhold (f.eks. rengøring af skolegårdstoiletter og biografer).
 - c) Rengøring af særlig ubehagelig karakter (f.eks. rengøring af celler og toiletter i detentioner, rengøring på statshospitaler og institutioner under åndssvageforsorgen, hvor forureningen forårsaget af patienterne er af særlig grov karakter, samt på lukkede afdelinger med oppegående patienter, samt rengøring på patologiske afdelinger og mørsstuer. Endvidere offentlige toiletter, toiletter på værtshuse, bodegaer, diskoteker med særlig grov besmudsning - samt lokaler efter store festarrangementer, herunder toiletterne. Rengøring af trapper i beboelsesejendomme. I ekstraordinære tilfælde under ovennævnte punkter træffes lokal aftale, f.eks. opkast, uhumskheder på restaurationstoiletter med særlig grov besmudsning).
 - d) B-assistentarbejde (KEB) eller tilsvarende.

Stk. 5. For hovedrengøringsarbejde betales et tillæg på kr. 5,05 pr. time.

Stk. 6. For manglende spisested ydes skurtillæg på kr. 2,30 pr. time, forudsat at den normerede daglige arbejdstid overstiger 4 timer ...

Stk. 7. Ved tilrettelæggelsen af den daglige arbejdstid skal det i videst muligt omfang tilstræbes, at denne ikke deles i to perioder.

For medarbejdere, som ved overenskomstfornyelsen 1987 var beskæftiget på delt arbejdstid, og som hidtil har oppebåret tillægget efter den hidtidige overenskomst på kr. 22,70 herfor, videreføres denne tillæggsbetaling som en personlig ordning, så længe arbejdstiden er delt.

Stk. 8. Når virksomheden kræver transport mellem flere arbejdspladser, ydes godtgørelse for transporttid og transportudgifter.

...

Stk. 9. Såfremt arbejdstiden – uden at det er varslet dagen før – forlænges med mere end 1 time, ydes der et varskotillæg på kr. 25,00.”

”§ 10. Anciennitetstillæg

Stk. 1. Til medarbejdere, der har været beskæftiget i virksomheden i 10 år og derover, ydes et anciennitetstillæg på kr. 30 pr. måned, der samlet udbetales hvert år i november måned. ...”

Ved overenskomstfornyelserne efter 1991 er bestemmelserne i det væsentlige videreført uændret. Visse ændringer er der dog sket. Ved overenskomstfornyelsen i 1997 blev anciennitetstillægget i § 10 ændret fra at være et månedligt tillæg til at være et tillæg pr. arbejdstime. Tillægget blev dengang fastsat til 0,50 kr. pr. time, og er siden forhøjet, således at det i dag (Serviceoverenskomsten 2017-2020) udgør 4,65 kr. pr. præsteret arbejdstime. I 2007 blev der indført et ”servicetillæg” i dagældende overenskomsts § 6a med følgende ordlyd:

”For samtlige arbejdstimer betales et servicetillæg, som pr. 15. marts 2007 udgør kr. 0,35 pr. time. Pr. 15. marts 2008 forhøjes tillægget til kr. 2,00 pr. time, og pr. 15. marts 2009 forhøjes tillægget til kr. 3,65 pr. time.”

I den gældende overenskomst udgør servicetillægget (overenskomstens § 6b) fortsat 3,65 kr. pr. time.

Pr. 15. marts 2018 udgør den normale timeløn 127,48 kr., og præstationslønnen udgør 141,06 kr. pr. time.

For så vidt angår de særlige tillæg, der er omfattet af § 7, udgør satserne i dag:

- aften- og nattillæg udgør pr. 15. marts 2018 henholdsvis 14,74 kr. og 19,19 kr. Søn- og helligdagstillægget er på 22,70 kr.
- tillægget for arbejde i patruljetjeneste er på 2,90 kr.
- genetillægget er på 4,51 kr.
- tillægget for hovedrengøring er på 7,13 kr.
- skurtillægget er på 3,11 kr.
- varskotillægget er på 33,73 kr.

Siden indførelsen i 1991 er asbesttillægget i overenskomstens § 8 forhøjet fra 31,00 kr. til 39,92 kr., mens skadeservicetillægget er forhøjet fra 13,20 kr. til 23,28 kr. (pr. 15. marts 2018). I særreglerne om skadeservice er der endvidere indsat bestemmelser om et forhøjet skadeservicetillæg, der omfatter arbejde i forbindelse med oprydning/rengøring af lejligheder m.v. i henhold til Branchearbejds miljørådets pjece om ”Rengøring i særligt forurenede lokaler, hvor desinfektion er påkrævet, før rydning kan påbegyndes. Dette forhøjede skadeservicetillæg udgør pr. 15. marts 2018 96,76 kr.

Der er under sagen fremlagt lønsedler for A for lønperioderne 15.3.2016-14.4.2016 og 15.4.2016-14.5.2016. Det fremgår heraf, at han i begge lønperioder udførte asbestarbejde i 4 timer, for hvilket han blev aflønnet med den normale timeløn (122,48 kr.) og asbesttillæg (39,92 kr. pr. time) samt anciennitetstillæg (4,65 kr. pr. time) og servicetillæg (3,65 kr. pr. time). For asbestarbejde fik han således ud over

den løn, der følger af overenskomstens § 8, udbetalt anciennitetstillæg og servicetillæg, men ikke skadeservicetillæg.

Forklaringer

A har forklaret bl.a., at han har været ansat i 7½ år hos Recover Nordic ApS frem til den 1. juni 2018, hvor han fratrådte. Han udførte fortrinsvis arbejde med rengøring m.v. af skibe på værftet i Frederikshavn. I forbindelse med arbejdet på et bestemt skib, udførte han asbestarbejde. Han blev aflønnet efter særbestemmelserne om skadeservice, herunder med skadeservicetillæg. Når han udførte asbestarbejde, fik han imidlertid kun asbesttillæg, men ikke skadeservicetillæg.

B har forklaret bl.a., at aflønning sker med den normale timeløn, når arbejdet ikke egner sig til opmåling, eller at det er aftalt, at arbejdet ikke skal opmåles. Akkordafsavntillæg anvendes, hvis arbejdet ikke egner sig til opmåling, eller det efter aftale ikke opmåles. Stort set alt arbejde kan akkordsættes. Asbestarbejde kan også tidsfastsættes. Det samme kan skadeservicearbejde. Opmåling og tidsstudier er to sider af samme sag.

C har forklaret bl.a., at opmåling indebærer, at der på forhånd fastsættes en tid for, hvor lang tid det tager at udføre et bestemt stykke arbejde. Asbestarbejde kan ikke opmåles. Der kan derimod godt laves tidsstudier af asbestarbejde. Det samme gælder for skadeservicearbejde.

Parternes argumentation

Klager har anført navnlig, at medarbejdere, der er omfattet af og dermed aflønnet efter Særbestemmelser om skadeservice, tillige har krav på tillæg for asbestarbejde efter overenskomstens § 8, stk. 1, når de udfører sådant arbejde. Bestemmelsen om regelsuspension i særbestemmelserne nævner ikke overenskomstens § 8, der således også gælder for medarbejdere, der udfører skadeservicearbejde. Dette indebærer, at skadeservicemedarbejdere ikke er afskåret fra at få asbesttillægget.

Kernen i tvisten mellem parterne er forståelsen af overenskomstens § 8, stk. 2, hvorefter asbesttillægget ”inkluderer ethvert i Serviceoverenskomsten nævnt løntillæg”. Ved fortolkningen lægges der bl.a. vægt på ordlyden, men ordlyden kan ikke stå alene. Udtrykket ”ethvert i Serviceoverenskomsten nævnt løntillæg” må således forstås i lyset af forhistorien. Udtrykket stammer fra ”asbestaftalen” fra 1986 og det tilhørende protokollat. Her var parterne enige om, at udtrykket ”ethvert i fællesoverenskomsten nævnt løntillæg” måtte forstås således, at de tillæg, der udelukkes, er tillæg i henhold til overenskomstens §§ 7,3, 7,4, 7,5, 7,6, 7,7 og 7,9. Alle andre tillæg skulle

betales ved siden af asbestillægget, herunder f.eks. nattillæg m.v. (overenskomstens § 7, stk. 2) og anciennitetstillæg (overenskomstens § 10). På det tidspunkt fandtes der lokalaftaler om løntillæg ved skadeservicearbejde, og hverken asbestaftalen eller lokalaftalerne afskar fra, at skadeservicemedarbejdere, der udførte asbestarbejde, kunne få asbestillæg og skadeservicetillæg samtidigt. Asbestaftalen blev i 1991 indskrevet i overenskomsten som § 8. Protokollatet kom ikke med, men der er ingen holdepunkter for, at overenskomstparterne tilsigtede, at § 8, stk. 2, skulle forstås på en anden måde, end den enslydende bestemmelse i asbestaftalen ifølge protokollatet var blevet forstået på af parterne forud for indskrivningen i overenskomsten. Den samtidige indsættelse af Særbestemmelser om skadeservice i overenskomsten i 1991 var heller ikke ledsaget af nogen angivelse af, at asbestillægget fremover ville inkludere skadeservicetillægget og dermed være til hinder for, at de to tillæg kunne oppebæres på samme tid.

En formålsfortolkning fører også til, at asbestillæg ikke afskærer fra at få udbetalt skadeservicetillæg for samme arbejde. Asbest er sundhedsfarligt og besværligt at arbejde med. Formålet med asbestillægget er at kompensere for de helbredsmæssige risici og de besværlige omstændigheder, arbejdet skal udføres under. Det er dermed noget andet end det, der begrundes skadeservicetillægget. Konsekvensen af indklagedes standpunkt er, at en medarbejder, der aflønnes med præstationsløn og skadeservicetillæg, kun vil få en lønstigning på 3,06 kr., hvis den pågældende skal udføre asbestarbejde og aflønnes med den normale timeløn og asbestillægget. Hvis en række andre løntillæg, herunder servicetillæg og anciennitetstillæg – som hævdet af indklagede – også bortfalder ved asbestarbejde, vil den pågældende medarbejder opleve en lønnedgang i forbindelse med asbestarbejde. Det har formodningen imod sig, at bestemmelserne skal forstås på en måde, der fører til, at asbestarbejde aflønnes lavere end skadeservicearbejde.

Indklagede har anført navnlig, at der ikke er hjemmel i Serviceoverenskomsten til at kræve asbestarbejde aflønnet som angivet i klagers påstand 1 – hverken den principale eller den subsidiære. Serviceoverenskomstens § 8 omfatter både almindelige rengøringsmedarbejdere og skadeservicemedarbejdere, idet bestemmelsen ikke er regelsuspenderet i Særbestemmelser om skadeservice m.v. § 8 er *lex specialis* ved asbestarbejde, hvorved der med betaling af normaltimeløn og akkordafsvantillæg er gjort udtømmende op med aflønning for asbestarbejde for alle medarbejdere, uanset om det er almindelige rengøringsmedarbejdere eller skadeservicemedarbejdere.

Den normale timeløn og akkordafsvantillægget i § 8 hører sammen, og der er ikke hjemmel til en opsplitting af aflønningen i § 8. En skadeservicemedarbejder, der udfører asbestarbejde, kan således ikke få akkordafsvantillægget efter § 8 samtidig med, at den pågældende bevarer præstationslønnen (og skadeservicetillægget) efter

Særbestemmelserne om skadeservice m.v. Det er dette klager søger at opnå med den principale påstand 1. På samme måde hører præstationsløn og skadeservicetillæg sammen i Særbestemmelser om skadeservice m.v. og kan ikke opsplittes. En skadeservicemedarbejder, der udfører asbestarbejde, kan derfor ikke kræve aflønning efter § 8 med den normale timeløn og akkordafsnstillæg samt skadeservicetillæg, således som klager har rejst krav om med den subsidiære påstand 1. Den måde, som asbestarbejde aflønnes på, er uforenelig med den måde, skadeservicearbejde aflønnes på, og de to aflønningsbestemmelser kan ikke kombineres. Ordlyden af § 8, stk. 2, er utvetydig. Akkordafsnstillægget inkluderer ”ethvert i Serviceoverenskomsten nævnt løntillæg”. Formuleringen er absolut. Hvis asbestillægget kun skulle gøre op med de særlige tillæg i overenskomstens § 7, kunne det nemt have været skrevet. Det er klagers bevisbyrde, hvis bestemmelsen skal forstås på en anden måde end den forståelse, som bestemmelsens klare ordlyd fører til. Akkordafsnstillægget udgør betaling for alle de særlige gener, der er forbundet med asbestarbejde. Hvis den pågældende medarbejder samtidig kan kræve skadeservicetillæg, vil medarbejderen opnå betaling for gener, som allerede er dækket af akkordafsnstillægget. Akkordafsnstillægget inkluderer også servicetillægget og anciennitetstillægget, og virksomheden har således ikke efter overenskomsten været forpligtet til at betale servicetillæg og anciennitetstillæg for det asbestarbejde, som A har udført.

Historikken taler heller ikke for, at overenskomstens § 8 skal forstås i strid med dens ordlyd. Bestemmelsen blev indsat i overenskomsten i 1991 samtidig med, at Særbestemmelser om skadeservice m.v. blev indsat i overenskomsten. Da forhandlingsprotokollatet vedrørende asbestaftalen blev skrevet den 13. november 1986, var skadeservicetillægget således ikke en del af overenskomsten. Forhandlingsprotokollatet blev i øvrigt opsagt af Dansk Funktionærforbund og Kvindeligt Arbejdsforbund i 1990, og det blev ikke videreført i forbindelse med 1991-overenskomsten, hvor § 8 om aflønning af asbestarbejde som nævnt blev indsat i overenskomsten samtidig med Særbestemmelser om skadeservice m.v.

Aflønning i overensstemmelse med overenskomstens § 8 indebar i 1991, at en skadeservicemedarbejder steg 6,53 kr. pr. time, når han udførte asbestarbejde. Udviklingen i Serviceoverenskomstens løn og løntillæg siden 1991 er sket på baggrund af forhandlinger mellem overenskomstparterne. Den beskedne stigning i akkordafsnstillægget i § 8, stk. 1, siden 1991 er udtryk for, at forbundene har haft større fokus på stigninger i de øvrige mere almindelige løn- og tillægsbestemmelser samt på at få nye løntillæg ind i overenskomsten.

Opmandens begrundelse og resultat

Sagen angår, hvordan en skadeservicemedarbejder skal aflønnes, når den pågældende tillige udfører asbestarbejde omfattet af Serviceoverenskomstens § 8.

Sagen udspringer af aflønningen af A, der for udførelse af asbestarbejde har fået normaltimeløn og akkordafsavnstillæg (også benævnt asbestillæg) samt servicetillæg og anciennitetstillæg, men ikke skadeservicetillæg. Spørgsmålet er navnlig, om A har krav på både akkordafsavnstillæg og skadeservicetillæg, når han udfører asbestarbejde.

Med indklagedes selvstændige påstand – således som den efter indklagedes procedure må forstås – skal der også tages stilling til, om virksomheden efter Serviceoverenskomsten har været forpligtet til at udbetale servicetillæg og anciennitetstillæg til A for de timer, hvor han udførte asbestarbejde.

Overenskomstens § 8 om asbestarbejde er ikke nævnt i afsnittet om regelsuspension i Særbestemmelser om skadeservice m.v. Dette indebærer, at § 8 også gælder for medarbejdere, der udfører skadeservice (skadeservicemedarbejdere). På den baggrund findes spørgsmålet om aflønning af skadeservicemedarbejdere, der tillige udfører asbestarbejde, at måtte afgøres med udgangspunkt i § 8, hvor aflønning sker med den normale timeløn og ikke med præstationsløn. Herudover aflønnes asbestarbejde med et akkordafsavnstillæg. Efter § 8, stk. 2, inkluderer akkordafsavnstillægget ”ethvert i Serviceoverenskomsten nævnt løntillæg”.

Bestemmelserne om akkordafsavnstillæg og om skadeservicetillæg blev indsat i overenskomsten i 1991. Udtrykket ”ethvert ... løntillæg” er således indsat i overenskomstens § 8, stk. 2, samtidig med, at skadeservicetillægget blev indsat i overenskomsten som et nyt overenskomsthjemlet løntillæg. Ordlyden og den tidsmæssige sammenhæng taler derfor entydigt for, at der med udtrykket ”ethvert ... løntillæg”, som akkordafsavnstillægget inkluderer, også sigtes til skadeservicetillægget, således at en skadeservicemedarbejder, der udfører asbestarbejde, ikke har krav på – ud over akkordafsavnstillægget – at få udbetalt skadeservicetillæg for de samme arbejdstimer.

Forholdet til andre tillæg i overenskomsten er reguleret på en anden måde i § 8 end i Særbestemmelser om skadeservice m.v. I særbestemmelserne er forholdet til andre tillæg reguleret gennem en bestemmelse om regelsuspension, der specifikt opregner de tillæg, som absorberes af skadeservicetillægget. Til forskel herfra er det i § 8, stk. 2, bestemt, at akkordafsavnstillægget inkluderer ”ethvert i Serviceoverenskomsten nævnt løntillæg”. Det ville have været nærliggende at formulere bestemmelsen med

en specifik opregning, hvis akkordafsavnstillægget kun skulle inkludere visse, men ikke andre løntillæg pr. time, der var nævnt i 1991-overenskomsten.

Forløberen for § 8 var asbestaftalen af 7. november 1986, der indeholdt en bestemmelse, hvorefter ”Det nævnte akkordafsavnstillæg inkluderer ethvert i fællesoverenskomsten nævnt løntillæg.” Den 13. november 1986 udfærdigede parterne et forhandlingsprotokollat, der havde til formål at præcisere og begrænse den absolutte formulering af de løntillæg, som akkordafsavnstillægget inkluderede. Asbestaftalen og det tilknyttede forhandlingsprotokollat blev opsagt af Dansk Funktionærforbund og Kvindeligt Arbejderforbund i 1990, og i 1991 blev den citerede bestemmelse fra asbestaftalen indsat i overenskomsten som § 8, stk. 2, med samme absolutte ordlyd som i asbestaftalen, uden at protokollatet blev videreført. Det kan således lægges til grund, at parterne var opmærksomme på, at den absolutte formulering kunne give anledning til tvivl, men uanset dette overførte de bestemmelsen uændret til overenskomstens § 8, stk. 2, uden at indarbejde protokollatets forståelse i bestemmelsens ordlyd eller i et nyt protokollat. Hertil kommer, at protokollatet alene regulerede forholdet mellem akkordafsavnstillægget og løntillæg efter overenskomsten, som den så ud i 1986. Skadeservicetillægget fandtes ikke i overenskomsten i 1986, men var alene hjemlet i lokale aftaler i visse virksomheder. Protokollatet tog således ikke stilling til, hvordan forholdet mellem akkordafsavnstillægget efter asbestaftalen og skadeservicetillægget efter lokale aftaler skulle være.

På den baggrund finder opmanden, at heller ikke forhistorien til overenskomstens § 8 kan føre til, at bestemmelsen skal forstås på den måde, at en skadeservicemedarbejder – ud over den normale timeløn og akkordafsavnstillæg – har krav på skadeservicetillæg, når den pågældende udfører asbestarbejde.

Den nævnte forståelse støttes også af, at både akkordafsavnstillægget og skadeservicetillægget er begrundet i arbejdets særlige karakter. Begge tillæg indeholder i sig og træder i stedet for genetillægget i overenskomstens § 7, stk. 4. Da genetillægget således indgår som en del af begge tillæg, vil det indebære en overkompensation, hvis der er krav på både akkordafsavnstillæg og skadeservicetillæg for de samme arbejdstimer.

Herefter, og da det, som klager har anført om størrelsen af den samlede aflønning ved henholdsvis asbestarbejde og skadeservicearbejde, ikke kan føre til et andet resultat, frifindes indklagede for klagers påstande.

Som nævnt ovenfor kræver en stillingtagen til indklagedes selvstændige påstand, at der også må tages stilling til, om akkordafsavnstillægget inkluderer servicetillægget efter overenskomstens § 6b og anciennitetstillægget efter § 10.

Servicestillægget blev indført i 2007 som et generelt løntillæg for ”samtlige” arbejdstimer. Det må kræve særlige holdepunkter, hvis dette tillæg ikke skulle betales til personer, der udfører asbestarbejde. Sådanne holdepunkter ikke ses at foreligge, hvorved bemærkes, at servicetillægget som et generelt løntillæg ikke er begrundet i arbejdets særlige karakter, og at det, som tillægget ydes for, hverken helt eller delvis ”dækkes” af akkordafsnstillægget. Opmanden finder derfor, at akkordafsnstillægget efter § 8 ikke inkluderer servicetillægget.

For så vidt angår anciennitetstillægget bemærkes, at dette tillæg i 1991 var et månedligt tillæg, der blev udbetalt en gang om året til medarbejdere, der havde været beskæftiget i virksomheden i 10 år og derover. Opmanden finder, at overenskomstens § 8, stk. 2, ikke kan forstås på den måde, at der med betaling af akkordafsnstillægget også er gjort op med anciennitetstillægget for medarbejdere, der opfylder betingelserne for dette tillæg. Der kan ikke antages at være ændret herpå, da anciennitetstillægget i 1997 blev ændret til at være et tillæg pr. arbejdstime. Ligesom servicetillægget er anciennitetstillægget ikke begrundet i arbejdets særlige karakter, og det, som tillægget ydes for, er ikke dækket af akkordafsnstillægget. Opmanden finder derfor, at akkordafsnstillægget heller ikke inkluderer anciennitetstillægget.

Sammenfattende gives der herefter indklagede medhold i, at en skadeservice medarbejder, der udfører asbestarbejde, skal aflønnes med normaltimeløn og akkordafsnstillæg efter Serviceoverenskomstens § 8, men efter det anførte om servicetillæg og anciennitetstillæg kan der ikke gives indklagede medhold i, at normaltimeløn og akkordafsnstillæg udgør den fulde aflønning.

Som følge heraf frifindes Fagligt Fælles Forbund og Serviceforbundet for indklagedes selvstændige påstand.

Thi bestemmes:

DI Overenskomst II for Recover Nordic ApS frifindes for klagers påstande.

Fagligt Fælles Forbund og Serviceforbundet frifindes for indklagedes selvstændige påstand.

Hver part skal bære egne omkostninger og skal betale halvdelen af opmandens honorar.

København, den 15. november 2018

Poul Dahl Jensen